

SỰ NỔI BẬT CỦA PHONG TỤC TẬP QUÁN TRUYỀN THỐNG VÀ SỰ ĐỘC ĐÁO CỦA VĂN HÓA LÀO

Bounlom Xayathong*

1. Kiến thức về văn hóa và văn hóa Lào

Lào nằm ở vùng Đông Nam Á, được gọi là Bán đảo Đông Dương, hay thời xưa vùng đất cổ gọi là "Sunvannaphum" (vùng đất vàng) vì vùng đất nằm ở điểm giao thoa giữa hai nền văn hóa lớn Ấn Độ và Trung Quốc. Phần lớn người Lào thuận theo đạo Phật. Lào có phong tục tập quán truyền thống văn hóa phong phú, chịu ảnh hưởng của văn hóa Ấn Độ và văn hóa Trung Quốc qua nhiều thế kỷ lịch sử. Phong tục tập quán truyền thống, cũng như văn hóa Lào là một phần thể hiện đến phẩm chất xã hội và giá trị của con người sống trong xã hội một cách nhất định và có những phong cách tốt về mặt xã hội và đạo đức. Đây là đặc trưng cơ bản của nền văn hóa, là một quá trình phát triển văn hóa, gắn liền với sự phát triển văn hóa xã hội của loài người. Từng thời đại, nó đã tôn tạo, phát triển một cách tích hợp và dần dần tiến bộ, nhưng sự phát triển của nó liên kết với tính chất độc đáo và đặc trưng của các di tích văn hóa dân tộc và sự kế thừa truyền thống văn hóa trong từng thời kỳ lịch sử.

Qua nhiều thế kỷ của quá trình phát triển, nền văn hóa Lào, đặc biệt là thời kỳ đổi mới toàn diện của Đảng ta mà Đại hội IV của Đảng nhân dân cách mạng Lào sáng kiến. Sau đó đến Hội nghị toàn thể Trung ương lần thứ IX khóa V đã đưa ra nghị quyết về công tác văn hóa trong thời kỳ mới làm bầu không khí văn hóa trong suốt hơn¹.

1.1. Phong tục tập quán truyền thống gắn kết phát triển đất nước

Khi nói đến phong tục tập quán truyền thống mà tổ tiên dân tộc Lào đã để lại và được kế thừa cho đến ngày nay. Nhiều học giả giải thích từ ngữ "phong tục tập quán truyền thống", thì có thể có ba từ ngữ "phong tục" là một những điều đã được thực hành thường xuyên rồi trở nên thói quen phổ biến và thường được xã hội chấp nhận là những gì cần phải thực hiện. Nhưng từ này bắt nguồn từ cụm từ Pali "Charitt", đọc là "Charitta" có nghĩa là "hành động". Người dân Lào sử dụng từ "phong tục" hay "Charitt" như phong tục 12 có nghĩa là phong tục tập quán truyền thống đã được thực hành trong 12 tháng; từ "tập quán" nghĩa là những truyền thống thực hành mang tính bất

* Viện nghiên cứu lịch sử

¹ Bouaban Vorakhun (1998), *Tính dân tộc của văn hóa*, tr.1

buộc giống như pháp luật được sắp xếp từng điều phân loại là một quy tắc một để mọi người thi hành và từ “truyền thống” được sử dụng phổ biến hơn trong hành vi mà xã hội đã thực hành theo truyền thống để trở thành một truyền thống hoặc một tập quán và một khuôn mẫu không thể thực hành theo thói quen với bất kỳ mọi người nào. Bất kỳ dân tộc nào đều có truyền thống văn hóa có đặc trưng riêng biệt của mình. Dân tộc Lào có phong tục tập quán truyền thống văn hóa của mình mà là di sản quý giá và gắn liền với cuộc sống của người Lào cho đến nay như: Tết của người Lào, Lễ hội Boke, Bò tát, đám cưới và các truyền thống khác.

Nhìn lại tiến trình lịch sử của dân tộc Lào đã tồn tại và phát triển mạnh mẽ liên tiếp trong một thời gian dài, rõ ràng các phong tục tập quán truyền thống có một mối liên kết chặt chẽ, đã thể hiện rằng người Lào các bộ tộc từ Bắc đến Nam đã thống nhất, đoàn kết, đồng thuận, đồng lòng và kiên định. Phong tục tập quán truyền thống Lào đã có từ thời cổ đại và phát triển liên tục chủ yếu là thời Hoàng đế Phangum đã triệu tập người dân các bộ tộc bản địa trở thành một Vương quốc Vạn Tượng thống nhất đầu tiên trong lịch sử Lào vào năm 1353 trở đi. Người dân các bộ tộc Lào đã đoàn kết đồng thuận xây dựng đất nước, văn hóa tiếp tục phát triển, trí tuệ của người dân, đặc biệt là tôn giáo trở thành trung tâm và nhà sư đã đóng vai trò quan trọng trong việc truyền bá phong tục tập quán truyền thống tốt đẹp một cách tích cực để trở thành tài sản quý giá của đất nước. Phong tục tập quán truyền thống Lào tiếp thu được từ ba cách: Bắt nguồn từ tổ tiên của người Lào, từ Brahman giáo và Phật giáo.

Sự phát triển đất nước gắn với việc bảo tồn phong tục tập quán truyền thống bởi mục đích của phát triển phải đạt được đầy đủ nhu cầu và sự lành mạnh về mặt vật chất, tâm linh và văn hóa. Nhưng ngày nay sự phát triển hầu hết chỉ nhấn mạnh ba yếu tố đó là kinh tế, xã hội và môi trường². Từ vấn đề này, nó gắn liền với sự nổi bật của phong tục tập quán truyền thống; vậy truyền thống thúc đẩy phát triển kinh tế, xã hội và chính trị. Những trang phục trong các ngày tế lễ phù hợp với ngày lễ như: trang phục truyền thống trong lễ cưới của nam, các phụ nữ Lào trong các lễ hội quan trọng của dân tộc và theo phong tục tập quán, các trang phục đó có được do tính cần cù, kiên trì trong lao động của người dân Lào như: trồng cây tằm, tang, đan,... đều mang lại danh nghĩa cho đất nước.

² Kikeo Khaykhamphithun (2018), *Đảng nhân dân cách mạng Lào phát triển bền vững đất nước định hướng xã hội chủ nghĩa*, tr35

1.2 Văn hóa gắn với bền vững đất nước

Các học giả trong và ngoài nước đã định nghĩa rộng rãi thuật ngữ “Vatthanatham” (văn hóa). Trước hết, chúng ta tìm hiểu thuật ngữ "văn hóa" xuất phát từ tiếng Pali có nghĩa là "Vatthana", có nghĩa là "phát triển, tiến bộ, theo dòng chảy của thế giới, ổn định, tiến hóa, theo trật tự toàn cầu". Từ "Thamm", là những hành động tốt nên làm theo hướng dẫn sống đúng đắn³. Khi kết hợp hai âm tiết với nhau trở thành từ ngữ “Vatthanatham” (văn hóa) có nghĩa là những gì làm cho thịnh vượng, tăng trưởng để tẩm cho phần lớn của đất nước⁴. Từ những định nghĩa của học giả có thể nói rằng "văn hóa là tất cả những tinh vi của người trong quá trình lao động nằm trong số những sản phẩm khía cạnh vật thể và phi vật thể mà con người đã sáng chế trong quá trình lịch sử và đã có một vai trò quan trọng trong việc phát triển con người để trở thành con người tiên tiến –văn minh liên tục trong lịch sử phát triển của xã hội loài người, vốn là động lực chính cho sự phát triển kinh tế- xã hội, chúng là thành quả của văn hóa”.

Văn hóa đóng một vai trò quan trọng trong việc đóng góp cho sự phát triển liên tục, khi nhìn lại lịch sử trong kỷ nguyên phát triển xã hội loài người. Đảng - CHDCND Lào luôn coi văn hóa là nền tảng xã hội duy trì chủ nghĩa dân tộc, tiếp tục tồn tại và phát triển mạnh mẽ, vừa là sức mạnh xúc tiến tác quan trọng và mục đích của sự phát triển xã hội. Nền tảng văn hóa của mỗi quốc gia là độc nhất theo cách riêng biệt của nó, và đó là một trong những tiêu chí phân biệt giữa Lào và phần còn lại của thế giới. Do đó, việc giữ gìn và nâng cao bản sắc văn hóa dân tộc, là một vấn đề mang tính chất quyết định sự tồn tại và phát triển của mỗi quốc gia, như câu tục ngữ Lào nói: "ngôn ngữ chỉ quốc gia, lịch sử chỉ tổ tiên".

Dân tộc Lào là một đất nước có nền văn minh lâu đời, đã trải qua một lịch sử lâu dài và chịu ảnh hưởng của văn hóa Ấn Độ và Trung Quốc, đó là những văn hóa tốt đẹp. Lào bao gồm 50 dân tộc, mỗi dân tộc có những phong tục và giá trị văn hóa độc đáo riêng mình đồng thời cũng có vai trò quan trọng đối với đất nước, vì văn hóa là gốc rễ của sự thịnh vượng của dân tộc. Nếu chúng ta không bảo tồn và phát huy văn hóa của mình thì nó có thể mất đi những tính độc đáo dân tộc. Chủ tịch Cayson Phomvihane thường nói rằng: “Mất văn hóa cũng như mất đất nước”. Bởi vì, một quốc

³ TS. Khampha Sidavong (2005), *Từ điển Lào Vạn Tượng*, tr. 345 và 573.

⁴ TS. Thongkham Onemanisone (2008), *Từ điển tiếng Lào*, tr. 729.

gia bao gồm nhiều dân tộc tạo nên sự đa dạng văn hóa của các địa phương và các sản phẩm văn hóa của các dân tộc đang trở thành cái chung của cộng đồng. Do đó, K.Orabun luôn nói rõ là “việc bảo tồn văn hóa chính là sự bảo tồn đất nước”. Bởi vì, văn hóa được ví như là gốc rễ của tổ quốc, nếu đất nước cũng như người dân của quốc gia không biết giữ gìn và bảo tồn văn hóa của mình, không cho phép các nền văn hóa khác phá hủy văn hóa của mình, thì đất nước đó sẽ trở thành một quốc gia vùng mạnh hơn vì có được gốc rễ vĩnh viễn. Do đó, văn hóa là bộ phận quan trọng và cần thiết nhất của Đảng - Nhà nước đã đặc biệt chú trọng đến việc giữ gìn và phát huy văn hóa tốt đẹp vì sự nghiệp bền vững an ninh quốc gia.

1.3 Phật giáo đối với phong tục tập quán truyền thống văn hóa Lào

Kể từ khi Phật giáo du nhập và có vai trò trong vương quốc Vạn Tượng, cũng như thời kỳ Vua Phangum chuyển bá Phật giáo phái Theravade từ Vương quốc Khomer sang vương quốc Vạn Tượng để người dân Lào thời đó hành động theo giáo lý vì hòa bình, tự chủ mình, gia đình và quốc gia. Khi người dân Lào hành động theo giáo lý để tạo nên văn hóa cho người dân có những tinh thần thương người giúp đỡ lẫn nhau, biết tôn trọng danh nghĩa, sử dụng trí tuệ một cách đúng hướng và thức dậy giác ngộ kịp thời cùng với thời đại. Đến thời vương triều Souryavongsathammikalath thì Phật giáo có sự phát triển mạnh mẽ, thịnh vượng; đặc biệt là phong tục tập quán, truyền thống, văn hóa khiến cho thuần phong mỹ tục của người dân có được nếp sống với tinh thần hào phóng, thân ái, thương người, cởi mở tiếp đón khách bốn phương. Điều này được thể hiện trong hành vi với người nước ngoài với tấm lòng thân thiện, hữu nghị, nhẹ nhàng vì họ coi tinh thần, tốt bụng có giá trị hơn các tài sản khác.

Trong thời hiện đại, phong tục tập quán, truyền thống văn hóa Lào và Phật giáo với sự phát triển của đất nước có mối liên hệ chặt chẽ với nhau. Bởi vì, phong tục tập quán là một truyền thống đẹp đẽ mà người Lào được thừa hưởng từ tổ tiên. Nó là một sự thống nhất về tinh thần, tình đoàn kết, đồng thuận của người Lào, điều này thấy rõ trong cấp quốc gia cũng như cấp địa phương. Trước khi bắt tay làm một dự án nào đó hoặc khi dự án thành công sẽ tổ chức nghi lễ theo phong tục tập quán và theo Phật giáo. Ví dụ: ngày 27, tháng 10 năm 2012, ngày rằm 13, đã tổ chức một nghi lễ cử hành dâng đỉnh mãi của Phủ Chủ tịch chính thức⁵, lễ khánh thành Hồ Lác Mương (Mốc thành) và nghi lễ khánh thành (Nhọt Do Phả) dâng đỉnh mãi chùa Hồ Phra Kẹo. Ban tổ

⁵ Phongsavath Bouppha Hồ Khăm (Cung Vàng, 2015), *Phủ chủ tịch*, tr.22.

chức đã thực hành đúng theo phong tục tập quán truyền thống, ban đêm có lễ tế, tụng kinh, buổi sáng có lễ khát thực đóm nước, dâng vật tế lễ để bố thí cho các tổ tiên Lào đã có công đức với dân với tổ quốc trong tất cả thời đại của quá khứ.

2. Tính độc đáo củatruyền thống văn hóa và phong tục tập quán Lào

Trong lối sống truyền thống của người Lào đã được tổ tiên kế thừa mà người ta thường gọi là “phong tục tập quán” hay văn hóa dân gian mà mọi người từ Bắc đến Nam đã thực hành đến hiện nay vẫn được tuân thủ thì có nghĩa là 12 tháng, tục 14 hoặc 14 điều hành động đối với người dân, công chức, công an, binh lính và các doanh nhân, tục lệ vợ chồng, gia trưởng kể cả tác phong đối xử trong xã hội người Lào đều thể hiện một đặc điểm nổi bật của phong tục tập quán truyền thống đã kế thừa từ xa xưa.

Phong tục tập quán, truyền thống văn hóa Lào mà người dân bản địa của vùng đất này đã thực hành và chuyển tiếp đều là những hoạt động tuyệt vời cho xã hội Lào, cũng vừa là màu sắc văn hóa của văn hóa dân tộc. Có thể nói rằng, quốc gia Lào là một dân tộc tuân theo một cách năng động, tích cực tuân theo phong tục tập quán mang tính dân tộc và khoa học.

Trong bài tham luận này, tôi xin nêu một số phong tục nổi bật mà trong xã hội Lào thực hiện và đã trở thành văn hóa được chuyển tiếp từ ngày xưa đến nay nhằm trao đổi với các vị.

2.1 Truyền thống năm mới của Lào(Tết té nước)

Lào là một vùng đất có sự thịnh vượng của nền văn minh, phong tục tập quán truyền thống văn hóa đạo đức đã được chuyển tiếp từ đời này sang đời khác. Lễ hội “Songkran” của dân tộc Lào là một lễ hội quan trọng. Nổi bật là sự tham gia của đông đảo quần chúng trong phạm vi toàn quốc, duy trì được văn hóa truyền thống và quảng bá phát huy du lịch gắn với bảo tồn phong tục truyền thống tốt đẹp độc đáo dân tộc, đảm bảo được an ninh, trật tự xã hội, đảm bảo một vẻ đẹp sạch sẽ gọn gàng. Đặc biệt, trong dịp Tết Nguyên đán là một truyền thống nổi bật, thể hiện lòng biết ơn theo tín ngưỡng và hay tổ chức thực hiện, đó là một hoạt động văn hóa quan trọng của người Lào từ xưa cho đến nay. Những hoạt động trong kỳ năm mới như sau:

- Dọn dẹp nhà cửa trước đêm giao thừa và mỗi gia đình sẽ dọn dẹp, vệ sinh bãi sân nhà cửa mình.

- Tưới nước pho tượng trong ngày rằm 15 tháng 5 (âm lịch), chiều khoảng 3 giờ các sư sãi đánh trống để báo cho dân làng mang nước hoa đến nhà chùa. Người dẫn lễ Phật dẫn người dân làng tụng kinh tại tu viện, cầu nguyện, tha lỗi cho người dân địa phương trong năm qua có hành động sai lầm đối với Phật Thích Ca Mâu Ni với sư sãi bằng hành động, thái độ, lời nói trước và sau sau đó xin cầu phúc từ pho tượng và những vật thiêng bằng cách mời và rước những pho tượng sang nhà tắm.

- Té nước cho các tăng sư. Mặc dù đã tưới nước cho Phật tượng xong xuôi, nhưng mọi người vẫn tôn sùng nhà sư. Bởi vì, nhà sư là tu sĩ vĩ đại được tôn trọng sự thờ phụng của dân tộc Lào. Vì các tăng sĩ này là người dạy dỗ, hướng dẫn dân làng biết những ơn, tội; đồng thời dân làng đã tổ chức lễ buộc chì tay cho sãi sư để cầu nguyện tuổi thọ, bình an,... và để kế tiếp đạo Phật.

- Té nước cho các cụ cao tuổi như các lãnh đạo Đảng – Nhà nước, các lão già, bố mẹ bằng nước hoa thơm, nước sạch. Ngoài té nước những người cao tuổi ra, các con cháu phải có “Khan Hả” (một đĩa có 5 đôi hoa và 5 đôi nến), bộ trang phục mới dân cho bố mẹ để xin tha thứ với bố mẹ những gì đã xúc phạm cả hành động và lời nói, đồng thời các con cháu cũng chúc lại bố mẹ sức khỏe tốt, hạnh phúc trở thành trung tâm an ủi cho con cháu. Còn bố mẹ cũng tha thứ và chúc lại cho các con cháu vui vẻ, làm ăn phát đạt, an toàn mãi mãi hạnh phúc.

- Té nước bạn bè là rửa sạch những điều xấu xí và những điều bất an trong cơ thể và tâm linh từ nay trở đi xin có sức khỏe mạnh mẽ, trường thọ và may mắn.

- Té nước cho các vật thiêng có nghĩa là những pho tượng, vật quý,... trong gia đình, trong năm mới sẽ được rửa sạch bằng nước hoa ấm để giữ cho gia đình may mắn.

- Mời sư sãi sang nhà làm nghi lễ: Việc mời sư sãi sang tổ chức lễ tế ở nhà trong dịp năm mới Lào này, buổi sáng sẽ khất thực dâng vật lễ để bố thí công đức cho những người cống hiến đã về nơi yên tĩnh, vạn vật và các tổ tiên, vị thần trong vùng đất khuôn viên mà mình đang sinh sống. Vì tin rằng tổ chức lễ tế vào dịp này là một cơ hội tốt cho các gia đình, vừa là đem sự may mắn, và vừa thắt chặt tình đoàn kết với người thân và bạn bè trong cộng đồng.

- Tổ chức nghi thức buộc chì tay được tổ chức bất kỳ lúc nào cũng được, nhưng vào dịp năm mới, người ta nhận thấy rằng việc tổ chức nghi thức buộc chì tay này để tăng thêm công đức cho mọi người trong gia đình, người thân, bạn bè và các cơ quan

văn phòng. Để chúc mừng sự may mắn và dọn dẹp sửa sạch những thứ bất lợi bất ích, xấu xí cho qua đi theo năm cũ và năm mới đã đến cầu xin những điều tốt lành đến với nhà của gia đình. Sau buổi lễ sẽ có một bữa tiệc chiêu đãi lễ hội.

2.2. Lễ hội truyền thống ngày 15 tháng 12 âm lịch

Vào rằm tháng mười hai hàng năm, người dân Lào tin rằng “Lễ hội dâng Ka Thin” là lễ cúng dường vật cho các nhà sư Phật giáo vào hạ tại nhà chùa trong suốt ba tháng. Ngoài “Lễ hội dâng Ka Thin” vào tháng mười hai ra, còn có nhiều lễ hội khác trọng đại của người dân thành phố Viêng Chăn, cũng như người dân trong cả nước. Họ long tổ chức thực hiện liên tục, và được Đảng - Nhà nước đã đặc biệt quan tâm. Lễ hội này được sự quan tâm của người dân Lào trong và ngoài nước dù gần hay xa có cơ hội cầm nến, hương và hoa để tham gia lễ rước hoa xung quanh ba vòng hành lang, xung quanh bàn thờ thiêng liêng để cầu xin may mắn cho cuộc sống của họ và gia đình thịnh vượng, an khang, tốt lành. Những điều thú vị trong lễ hội Thạt Luông là một hội chợ hàng trăm sà với sự tham gia của hầu hết các tỉnh đã mang sản phẩm đến trưng bày và bán phục vụ người dân và xã hội Lào. Có những năm Đảng - Nhà nước đặc biệt quan tâm đến việc quảng bá các sản phẩm của người Lào nên các sản phẩm nước ngoài không được trưng bày. Dịp kỷ niệm 40 năm thành lập CHDCND Lào, việc tổ chức lễ hội Thạt Luông năm nay là năm đặc biệt, bên trong sân bãi Thạt Luông, chỉ có các phòng trưng bày hàng hóa ODOP, còn những sà hàng hóa khác được phép bán trong các điểm mà ban tổ chức đã phân cho nằm ngoài sân bãi.

Lễ hội Thạt Luông được tổ chức vào ngày 12 hàng năm, những người lớn tuổi được coi là thời điểm người Lào toàn quốc đã hoàn thành vụ thu hoạch và có thời gian rảnh rỗi sau làm việc nặng nhọc được nghỉ ngơi phù hợp với việc tổ chức Lễ hội Thạt Luông; đồng thời người nông thôn được mang những sản phẩm của đến bày phục vụ xã hội để thể hiện trí sáng tạo, tính cần cù và phong phú giàu có, thịnh vượng của đất nước.

Thời xưa, lễ hội này có tổ chức “hôi” nhiều ngày đêm vui chơi giải trí, còn về tôn giáo, đặc biệt nhà sư là những nhân vật đóng vai trò quan trọng, có cơ hội dạy dỗ, cũng dịp giảng giáo lý cho người dân làng xa gần hiểu sâu kỹ luật, phong cách sống phải tuân thủ với giáo lý để lòng bình yên và tiên tiến của xã hội. Còn về phía chính quyền, Đảng và Nhà nước được coi là một sự kiện quan trọng cấp quốc gia được tổ chức hàng năm, vì sự kiện này đã quảng bá các sản phẩm của người dân Lào tự sản xuất như: các

sản phẩm công nghiệp và thủ công, đồng thời có chương trình biểu hiện văn nghệ để thể hiện an ninh bền vững quốc gia. Nó mang lại thu nhập cho cá nhân, ban ngành, thủ đô và đất nước. Lễ hội Thạt Luông là một lễ hội truyền thống lớn quan trọng nhất của người Lào trên khắp đất nước cùng tổ chức để kỷ niệm, gặp gỡ trao đổi, tôn vinh sự đoàn kết, thờ cúng, khát thực và thắp hương dâng giáo lý và di cốt của Phật Thích Ca Mâu Ni đã dựng trong Tháp Luông ở Viên Chăn này.

3. Chính sách của Đảng - Nhà nước về phong tục tập quán truyền thống và quản lý văn hóa Lào

3.1. Chính sách của Đảng đối với phong tục tập quán ở Lào

Do thấy được những giá trị và tầm quan trọng của văn hóa, Đảng - Nhà nước đã chú trọng quan tâm lĩnh vực này, đã đưa ra đường lối chính sách quảng bá văn hóa của dân tộc cho phù hợp từng thời kỳ và đã quan tâm chỉ đạo thực tế. Trong suốt những năm qua, kể từ khi đất nước được hoàn toàn giải phóng và thành lập Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào thì Đảng – Nhà nước đã nỗ lực khôi phục văn hóa, coi đó là một nền tảng xã hội hỗ trợ sự bền vững đất nước và phát triển như một động lực quan trọng, vừa là mục đích trong phát triển xã hội.

Để bảo vệ, xây dựng và tăng cường nhu cầu văn hóa gắn liền với sứ mệnh đổi mới toàn diện của Đảng – Nhà nước gắn liền với việc thực hành hai nhiệm vụ chiến lược: bảo vệ và xây dựng phát triển đất nước. Lúc nào Đảng – Nhà nước coi lĩnh vực văn hóa – xã hội là một vấn đề quan trọng để đảm bảo dân chủ. Đảng – Nhà nước có chính sách quảng bá phong tục tập quán, truyền thống văn hóa. Trong Đại hội IV Đảng nhân dân cách mạng Lào một đoạn trong văn kiện đã nhấn mạnh rằng “chúng tôi quan tâm giữ gìn và nâng cao phong tục tập quán, truyền thống văn hóa tốt đẹp dân tộc cũng như của các bộ tộc hơn nữa”. Trong Nghị quyết của hội nghị toàn thể trung ương lần thứ IX khóa V, Đảng nhấn mạnh rằng toàn xã hội Lào phải trọng tâm vào lĩnh vực “nếp sống, phong tục tập quán và văn hóa coi đó là lĩnh vực đặc biệt quan trọng trong hiện tại”⁶. Bên cạnh đó, hội nghị VI Đảng nhân dân cách mạng Lào nói rằng “chúng ta coi văn hóa là nguồn gốc của xã hội duy trì sự ổn định bền vững quốc gia và tăng trưởng, vừa là động lực thúc đẩy quan trọng, là mục đích của sự phát triển xã hội. Trong những năm tới phải trọng tâm việc bảo tồn và nâng cao di sản văn hóa truyền

⁶K. Oraboun, tạp chí “A Lun Mai”. Số. 3.Tr. 2007.

thông dân tộc và các bộ tộc gắn kết với sự tiếp thu những tinh hoa và tiên tiến trên thế giới”.

3.2. Quản lý văn hóa tại CHDCND Lào

Để thực hiện công tác quản lý văn hóa đạt được hiệu quả tốt, Đảng - Nhà nước cần tính đến các vấn đề sau:

- Từ trung ương đến địa phương thuộc Bộ Thông tin, Văn hóa Thể thao và Du lịch cần phải thâm nhập thi hành các nghị quyết của Đảng, đặc biệt là các Nghị quyết Đại hội IX Đảng, Nghị quyết Trung ương về công tác văn hóa mới số ngày 01/10/1994, Nghị quyết của Thủ tướng Chính phủ số ngày 31/12/2018 về việc trọng điểm chính năm 2019 "tạo nên nhận thức thúc đẩy và nâng cao giá trị truyền thống văn hóa, phong tục tập quán và truyền thống tốt đẹp và độc đáo dân tộc”.

- Tất cả các hoạt động văn hóa không được mâu thuẫn với đường lối chính sách của Đảng - Nhà nước, luật pháp và các quy định khác dưới luật pháp.

- Tích cực giáo dục, khuyến khích lòng yêu nước, yêu quê hương của mình cho các công chức và các tầng lớp người dân sinh sống trên đất nước Lào, đặc biệt là những người làm việc trong các lĩnh vực văn hóa phải hiểu rõ.

- Toàn Đảng, toàn quân, toàn dân Lào cũng phải suy nghĩ lại về chính sách của Đảng về các vấn đề văn hóa.

- Giáo dục và hướng dẫn nếp sống, đặc biệt là các giá trị, đức hạnh, đạo đức, sự kiên trì và cống hiến đã đóng góp trong công tác văn hóa.

- Đảng - Nhà nước cần phải tăng cường đầu tư vào các lĩnh vực văn hóa đủ để đáp ứng cho các hoạt động văn hóa mới, khai thác tiềm năng và dân trí phong phú của người dân địa phương thuộc mọi lĩnh vực văn hóa.

- Tổ chức tuyên truyền, quảng bá, thúc đẩy lối sống lành mạnh, tập trung vào các hoạt động văn hóa, đảm bảo cho người dân các bộ tộc phải tham gia giữ gìn, bảo tồn và nâng cao văn hóa địa phương trong cộng đồng dân tộc, đồng thời cùng mở rộng tiếp thu văn hóa địa phương trở thành văn hóa dân tộc.

- Tổ chức các sự kiện và quảng bá sự kiện phù hợp với các nghị lễ mà nó thể hiện những khía cạnh giữ gìn, bảo tồn phát huy truyền thống tập quán và văn hóa truyền thống dân tộc, giữ gìn di sản quý giá của quốc gia Lào mãi mãi tồn tại bền vững.

Tài liệu tham khảo

1. Maha Sila Viravavi (2014), *Phong tục tập quán Lào*, Nxb, Dok Ket

2. Phaivanh Malavong(2017), *Songkran Lào*, xuất bản lần thứ 1, Nxb, Palindan
3. Bounma Phetsavong và tập thể (2011), *Khóa : Bộ môn quản lý du lịch*
4. ViengvichithSoudthideth (2005), *Sách giáo khoa: Giáo dục công dân năm thứ 6*, Nxb. Giáo dục
5. KeophoneKettavong& Mounphone Chanthavong (2008), *Khoa học xã hội 2, sự phạm tiểu học*, Nxb. Nhân Dân TP.HCM
6. Alune Silattanakun & Khammanh Latsavong (2002), *Văn hóa Lào*, Nxb. Giáo dục;
- 7.Sipheng Vongpanhya (2009), *Sổ tay hướng dẫn về văn hóa quần chúng*
8. Sibounheuang Phanhdavong (1996), *Alunemai*, số tháng 5-6;
9. Chỉ thị và hướng dẫn của Thống đốc thủ đô Viêng Chăn, số 01/ TĐTDVC về việc tổ chức lễ hội Tết té nước mừng năm mới 2555 (2012) của Lào, do Ủy ban nhân dân thủ đô Viêng Chăn
10. Nghị định của Thủ tướng Chính phủ, số 560/TTCP, ngày 31/12/2018 về việc thực hành quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội quốc gia và quy hoạch ngân sách nhà nước năm 2019.